

17 oktober 2022

a22-0329
MR/ME

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

S2022/02803

Yttrande över SOU 2022:31 - Remittering av betänkandet Rätt och lätt - ett förbättrat regelverk för VAB

Kommunal har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad utredning och framför följande synpunkter:

Inledning

Kommunals uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i samhällslivet i övrigt. Förbundet ska bland annat verka för en samhällsutveckling som stärker allas lika värde, social rättvisa, generell välfärdspolitik, full sysselsättning och jämställdhet mellan kvinnor och män.

Allmänt om utredningen

Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av regelverket av den tillfälliga föräldrapenningen vid vård av barn (VAB). Syftet har varit att modernisera, renodla och förenkla regelverket och göra det mer lättöverskådligt, framför allt för föräldrar. Dessutom har utredningen haft i syfte att minska felaktiga utbetalningar. Ett övergripande mål i utredningen har varit att bidra till ett mer jämställt uttag av försäkringen.

Kommunal ställer sig bakom LO:s yttrande över SOU 2022:31 *Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB*, med ett undantag. Undantaget handlar om att Kommunal inte tillstyrker utredningens förslag om att korta föräldrars ansökningstid från 90 till 30 dagar, vilket LO förordat. Kommunal anser att en förkortning av ansökningstiden till 30 dagar skulle göra att många föräldrar gick miste om ersättning eftersom de inte hunnit, eller kommit ihåg, att ansöka om ersättningen i tid. Det är naturligt eftersom sjuka barn innebär påfrestningar för familjen, speciellt vid svåra sjukdomar. Kommunal ser också en risk i att många föräldrar inte skulle ta till sig information om de nya reglerna och att det i huvudsak skulle drabba de föräldrar som är i störst behov av ersättningen. Kommunal tycker därför att ansökningstiden även fortsättningsvis ska vara 90 dagar.

Nedan följer kommentarer på ett urval av utredningens övriga förslag

Kommunal anser att det är bra att utredningen föreslår åtgärder för att minska felaktig användning av förmånen. Att endast ungefär en procent av alla ärenden kontrolleras innebär att det finns mycket mer att göra inom detta område. Utredningen föreslår att Försäkringskassan ska få tillgång till inkomstuppgifter i arbetsgivardeklarationen och att verksamheter ska bli skyldiga att lämna uppgifter till nämnda myndighet, upp till två år tillbaka. Kommunal tycker

att det är bra åtgärder för att nå en mer effektiv och rättssäker försäkring. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att mycket av den personal som arbetar i skolan och förskolan redan i dag är hårt belastad. Därför är det viktigt att samarbetet med Försäkringskassans inhämtande av uppgifter sker så effektivt och automatiserat som det går, något som utredningen också föreslagit åtgärder för. Kommunal ställer sig positiv till de utökade kontrollerna som utredningen föreslår. De är viktiga för att öka både effektiviteten och legitimiteten för försäkringen.

Kontaktdagarna är ett viktigt stöd för föräldrar med barn som omfattas av LSS. De ger föräldrarna 10 dagar per barn och år som de kan använda för att exempelvis besöka sitt barns skola eller förskola i syfte att finnas till för barnet i denna miljö. Kommunal håller med utredningen om att kontaktdagarna innebär gränsdragningsproblematik mot föräldrar som har liknande behov men som inte omfattas av LSS. Samtidigt anser Kommunal inte att det är ett hållbart argument för att ta bort kontaktdagarna. Kommunal delar därmed inte utredningens förslag om att kontaktdagarna ska tas bort.

Utredningen beskriver på ett bra sätt de olika förutsättningar arbetstagare har för behovet av VAB. Möjligheten att arbeta hemifrån är fördelaktigt eftersom det innebär flexibilitet att parera för VAB genom att kombinera jobb med att ta hand om sjukt barn. Regelverket för VAB spelar därmed störst roll för de föräldrar som inte har möjlighet att arbeta hemifrån. Den inkomstförlust som VAB innebär, speciellt vid längre sjukdomsperioder, riskerar att bli mycket kännbar för föräldrar. Särskilt utsatta blir föräldrar med små ekonomiska marginaler. Många medlemmar i Kommunal, och andra LO-förbund, tillhör denna grupp med låga inkomster och som saknar möjlighet att arbeta hemifrån. Kommunal anser att mer behöver göras för att belysa de vitt skilda förutsättningar och behov som finns av VAB och att det behövs en översyn av ersättningen för förmånen.

Vänliga hälsningar
Kommunal

Malin Ragnegård
Förbundsordförande

Marcus Ershammar
Utredare